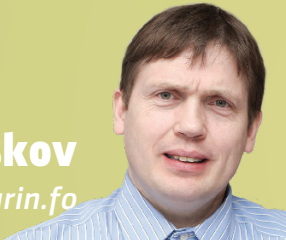

Mikudagsblaðið verður borið ókeypis til hvørt húsarhald í Føroyum!

Oddagrein

Eiríkur Lindenskov
eirikur@sosialurin.fo

HAVA BARA VALT 25 KVINNUR

Tað kann tykjast ikki sørt margháttligt, at tað skal hava verið neyðugt í fleiri enn hundrað ár at hátíðarhalda ein kvinnudag. Tí hví skulu vit hava eina dag, har vit seta fokus á, hvussu skeivt býtið er í samfelagnum, tá tað um kynini ræður?

Tá má vælsaktans vera tí, at vit sum samfelag viðurkenna, at kvinnur hava ikki somu atgongd millum annað til vald í samfelagnum, sum menn. Tað má vera tí, at vit sum samfelag viðurkenna, at menn hava rættindi fram um kvinnur.

Øll eru samd um, at hetta skal broytast. Og nógv er broytt gamaní.

Við nýggja landsstýrinum frá 2015 finga vit fyrri ferð fulla javnstøðu í landsstýrinum. Og vit

skulu ikki longur, enn 9 ár aftur í tíðini, tá Javnaðarflokkurin skipaði eitt landsstýrið við átta monnum.

Skulu kvinnur hava vald, so skulu menn missa vald – og júst tað er kanska nóg mikið til at eyðmerkja trupulleikan, at tað er so trupult hjá kvinnum at fáa vald.

Men hóast samgonguflokkarnir hava valt javnstøðu í landsins stýri, so hava veljararnir ikki gjørt tað. Tí veljarin valdi bara 10 kvinnur á ting á seinasta lögtingsvali.

Hóast tað eru 99 ár síðani, at kvinnur fyrstu ferð sluppu at velja til lögtingið – og stilla upp til lögtingi, so skuldi tað taka 60 ár til fyrsta kvinnan varð vald á ting.

Tað var á lögtingsvallinum í 1978,

tá Jona Henriksen úr Javnaðarflokkinum og Karin Kjølbro úr Tjóðveldisflokkinum vórðu valdar á ting. Tá hevði Jona Henriksen tó havt sæti á tingi skeiðið frammanundan sum varafólk – og hon er sostatt fyrsta kvinna við føstum sæti á tingi.

Men síðani tær báðar vórðu valdar á ting hava vit bara valt tilsamans 23 aðrar kvinnur í Løgtingið. Tað merkir, at um vit tóku allar kvinnur tilsamans, sum eru valdar á ting – og tær eru valdur frá 1978 til 2015 – so kláraðu tær ikki at manna eitt lögting.

Í dag verður hildið náttúrligt at siga, at tú ert fyrri, at kvinnur hava sama rætt sum menn – eisini til dømis at verða valdar á ting.

Í 2004 valdi Jóannes Eidesgaard seinasta (helst) mannfólka-landsstýri í søguni

Men soleiðis hevur ikki altíð verið. Tey sum til dømis stríddust fyrri at fáa javnstøðulógina samtykta vórðu lögð undir bæði eitt og annað, tí tað var bæði illavorðið og ógudiligt soleiðis at trýsta kvinnur fram í samfelagnum,

og ofta ímóti teirra egna vilja.

Tey meira raffineraðu, sum eru og vóru ímóti tvungnari javnstøðu plagdu at siga, at vit skulu finna bestu tallentini og ikki hyggja eftir kyninum. Og bestu tallentini høvdu sum oftast menn, varð hildið.

Her er eisini vend komin í, síðani javnstøðulógin varð samtykt fyrri 23 árum síðani. Tí er kjakið um, hvørt vit skulu hava javnstøðuóg ella ikki, tagnað.

Nú tosa vit heldur um sjálvan trupulleikan.

Tilsamans hava føroyingar ikki valt ein tingsal av kvinnum

34 finga 3,3 milliónir í starvsløn

Nevndin í Mentannargrunni Landsins fekk óvanliga nógvar umsóknir til starvslønir í ár, 146 í tali.

Umframt fjølbroytt listarligt og mentanarligt arbeiði, (bæði fyrri leik og lærd), hevur nevndin lagt høvuðsdent in á dygd, sigur nevndin í fráboðan.

Nevndin hevur raðfest allar umsóknirnar soleiðis, at fleiri listafólk fáa arbeiðsnáðir við starvsløn í hálv ella heil ár.

Nevndin hevur í ár gjørt av at lata (longu) starvslønirnar soleiðis:

- Teitur Lassen, tónleikari, 1 ár.
- Sissal Kampmann, rithøvundur, 1 ár.
- Silja Strøm, myndlist, 1 ár.
- Guðrið Poulsen, leirlist, 6 mánaðir.

- Jens L. Thomsen, tónaskald, 6 mánaðir.
- Randi Samsonsen, tekstillist, 6 mánaðir.
- Bárður Oskarsson, myndaríthøvundur, 6 mánaðir.

Umframt eru starvslønir í styttri tíðarskeið latnar 27 umsøkjarum, tilsamans 125 mánaðarlønir eru latnar fyrri góðar 3,3 milliónir krónur.

Íverksetanarstudningur

Teitur Lassen, Sissal Kampmann og Silja Strøm fáa hægstu starvslønir hesaferð, sum eru 1 ár. Starvslønin er 26.661 krónur um mánaðin

- varð latin 4 umsøkjarum – kr. 300.000 tilsamans. Umsøkjararnir vóru 9 í tali.
- Dansieksperimentið
 - Birita Adela Davidsen
 - Hans Marius Weihe Ziska
 - Edvard Nyholm Debess
- Tilsamans vóru 146 umsóknir, og søkt varð um starvsløn fyrri 35.6 milliónir krónur. Mentanargrunnur Landsins.
- Hesi finga starvsløn í 2017:
- Silja Strøm 12
 - Sissal Kampmann 12
 - Teitur Lasse 12
 - Bárður Oskarsson 6
 - Guðrið Poulsen 6
 - Jens L. Thomsen 6
 - Randi Samsonsen 6
 - Bernd Kretsmer 3
 - Búi Egason 3
 - Eyðgunn Hansen 3
 - Greta Svabo Bech 3
 - Hanus G. Johansen 3
 - Hugin Eide 3

- Oddfríður M. Rasmussen 3
- Rakel Helmsdal 3
- Tróndur Bogason Hansen 3
- Trygvi Danielsen 3
- Unn Paturson 3
- Andras Sólstein 2
- Andreas T. Restorff 2
- Andrias Høgenni 2
- Anton Petersen 2
- Durita Dahl Andreassen 2
- Flóvin Viderø 2
- Gunnvá Zachariassen 2
- Knút Háberg Eysturstein 2
- Lea Kampmann 2
- Mariann Hansen 2
- Paulina M.K. Eliassen 2
- Ria Tórgarð 2
- Sakaris Stóra 2
- Súsanna Tórgarð 2
- Torleik Mortensen 2
- Tummas Jákup Thomsen 2

finguvæl av kongafiski

SÍÐA 14

Koystískoyt ikki spill

HEILSUSÍÐA
SÍÐA 11

Niðursetta tíð: 6.500 kvinnur 2.300 menn

Av teimum 25.700 fólkunum, ið vóru arbeiðsvirkin sambært fólkateljingini frá 11.11. 2011, vóru tað 6.500 kvinnur og 2.300 menn, ið arbeiddu niðursetta tíð, t.v.s. færri enn 35 tímar um vikuna. Av hesum kvinnum vóru tað um 1.550, ið arbeiddu færri enn 15 tímar um vikuna, og av monnunum um 890.

Lutfalsliga arbeiddu 55,2% av kvinnunum og 16,6% av monnunum niðursetta tíð.

Arbeiðsvikutímatalið broytist nógv eftir aldri á fólki. Av teimum yngstu 15-19 ára gomlu eru nógv flest, ið arbeidda færri enn 15 tímar, men longu frá 20-24 ára aldri arbeidda nógv flest fulla tíð. Talið av teimum, ið arbeidda fulla tíð, veksur heilt upp til 50 ára aldur, og minkar so aftur

líðandi, men enn í aldursbólkinum 65 - 69 ár eru flest, ið

arbeiða fulla tíð. Talið av teimum, ið arbeidda 16-34 tímar, er minst hjá teim yngstu og so javnstórt í aldrinum frá 30 til 64 ár, og minkar so aftur hjá teim elstu.

Í fólkateljingini vórðu fólk ikki bara spurð, hvussu nógvar tímar tey arbeiddu um vikuna, men eisini um tímatalið var passaligt, ella tey kundu ynskt sær at arbeiðt fleiri ella færri tímar.

Bæði hjá kvinnum og monnum søgdu nógv tey flestu, 70-80%, at tímatalið var passaligt. Men um tey kundu ynskt sær fleiri ella færri tímar, velst sjálvsagt um, hvussu nógv tey arbeidda. Av teimum umleið 6.500 kvinnum, sum arbeidda niðursetta tíð, vóru 1.333, ið ynsktu fleiri tímar, meðan tað vóru 671 av teim 2.325 monnunum við niðursettari tíð, ið ynsktu fleiri tímar.

Av teim 5.258 kvinnum, ið arbeidda fulla tíð (tvs. 35 tímar ella fleiri), vóru tað 1.414, ið ynsktu færri tímar, meðan av teimum 11.641 monnunum, ið arbeidda fulla tíð, vóru tað eisini nógvir, 1.885, ið ynsktu at arbeidda færri tímar um vikuna.